

វិនិច្ឆ័យបិសុណាវាទ (៣ក្បញ្ញុះញង់) ដោយអាការ ៥ ៖

១ - ដោយមូល មានមូល៣ គឺ លោភមូល ទោសមូល
និងមោហមូល

២ - ដោយកម្ម ជាវចីកម្ម

៣ - ដោយទ្វារ សម្រេចតាមទ្វារ ២ គឺកាយទ្វារ និងវចីទ្វារ

៤ - ដោយទោស មានទោសខុសគ្នាយ៉ាងនេះ គឺ ៖

- ញុះញង់ឲ្យអ្នកដទៃខូចប្រយោជន៍ច្រើន	មានទោសច្រើន
- ញុះញង់ឲ្យអ្នកដទៃខូចប្រយោជន៍តិច	មានទោសតិច
- អ្នកដទៃបែកគ្នាដោយការញុះញង់នោះ	មានទោសច្រើន
- បើគេមិនបែកគ្នាដោយការញុះញង់នោះ	មានទោសតិច
- កិលេសនិងការព្យាយាមខ្លាំង	មានទោសច្រើន
- កិលេសនិងការព្យាយាមខ្សោយ	មានទោសតិច

៥ - ដោយអង្គ បិសុណាវាទ មានអង្គ ៤ គឺ ៖

- ភិន្ទិតព្វោ បរោ មានអ្នកដទៃដែលខ្លួនគប្បីញុះញង់បំបែក
- ភេទបុរេក្ខារតា គិតនឹងញុះញង់បំបែកអ្នកដទៃនោះ
- តជ្ជោ វាយាមោ ព្យាយាមបំបែកអ្នកដទៃនោះ
- តស្ស តទត្តវិជាននំ ញាំងអ្នកដទៃឲ្យដឹងច្បាស់នូវរឿង
ដែលខ្លួនញុះញង់នោះ។

** កាលណាគ្រប់អង្គទាំង៤ ឈ្មោះថាជាចក្ខុបថ បើមិនគ្រប់អង្គ
មិនឈ្មោះថាជាចក្ខុបថទេ ប៉ុន្តែអាចជាទុច្ចរិតកម្ម។*

វិនិច្ឆ័យធុរុសវាទ (ពាក្យសំដីអាក្រក់) ដោយអាការ៥ ៖

១ - ដោយមូល មានមូល២ គឺទោសមូល និងមោហមូល

២ - ដោយកម្ម ជាវចីកម្ម

៣ - ដោយទ្វារ សម្រេចតាមទ្វារ ២ គឺកាយទ្វារ និងវចីទ្វារ

៤ - ដោយទោស មានទោសខុសគ្នាយ៉ាងនេះ គឺ ៖

- ជេរមនុស្សល្អ មានទោសច្រើន
- ជេរមនុស្សអាក្រក់ មានទោសតិច
- កិលេសនិងការព្យាយាមខ្លាំង មានទោសច្រើន
- កិលេសនិងការព្យាយាមខ្សោយ មានទោសតិច

៥ - ដោយអង្គ ជុំសវនាមានអង្គ៣ គឺ ៖

- **អក្កោសិតញោ បរោ** មានអ្នកដទៃដែលខ្លួនគប្បីជេរ
- **កុបិតចិត្តំ** មានចិត្តខឹងក្រោធ
- **អក្កោសនា** បានជេរប្រទេច

** កាលណាគ្រប់អង្គទាំង ៣ ឈ្មោះថាជាចក្ខុបច័ បើមិនគ្រប់អង្គ មិនឈ្មោះថាជាចក្ខុបច័ទេ ប៉ុន្តែអាចជាទុច្ចរិតក្នុង។*

វិនិច្ឆ័យសម្មប្បលាបវាទ (ពាក្យសំដីឥតប្រយោជន៍)

ដោយអាការ៥ ៖

១ - ដោយមូល មានមូល៣ គឺលោភមូល ទោសមូល និងមោហមូល

២ - ដោយកម្ម ជាវចីកម្ម

៣ - ដោយទ្វារ សម្រេចតាមទ្វារ ២ គឺកាយទ្វារ និងវចីទ្វារ

៤ - ដោយទោស មានទោសខុសគ្នាយ៉ាងនេះ គឺ ៖

- និយាយច្រើន មានទោសច្រើន
- និយាយតិច មានទោសតិច
- អ្នកដទៃកាន់យកនូវរឿងឥតប្រយោជន៍នោះ មានទោសច្រើន
- អ្នកដទៃមិនកាន់យកនូវរឿងឥតប្រយោជន៍នោះ មានទោសតិច

៥ - សម្បប្បុរសាបវាទ មានអង្គ២ គឺ ៖

- និរត្តកថា បុរេក្ខារតា ចិត្តចង់និយាយរឿងឥតប្រយោជន៍
- តថារូបីកថា កថានំ បាននិយាយនូវរឿងឥតប្រយោជន៍
មានភាពដូច្នោះ។

** កាលណាគ្រប់អង្គទាំង២ ឈ្មោះថាដាច់កម្មបថ បើមិនគ្រប់អង្គ មិន
ឈ្មោះថាដាច់កម្មបថទេ ប៉ុន្តែអាចជាទុច្ចរិតកម្ម។*

*** ចំណាំ**

ការនិយាយដោយបំណងឲ្យអ្នកដទៃដឹងនូវរឿងឥត
ប្រយោជន៍ប៉ុណ្ណោះ ទើបចាត់ជាអកុសលកម្មបច បើមិនមាន
បំណងឲ្យគេដឹងរឿងឥតប្រយោជន៍ទេ មិនចាត់ជាអកុសល
កម្មបចឡើយ ប៉ុន្តែជាទ្វារនៃអកុសលចិត្ត។